

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 3268
Tarih : 26.07.2019

17111

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Süleyman SOYLU tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Türkiye'de İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğunda olan ve Avrupa Birliği'nin finansal desteğiyle mültecilerin konaklaması için inşa edilen ve hakkında idari gözetim kararı bulunan yabancıların geçici olarak tutulduğu Geri Gönderme Merkezlerinde Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 3. Maddesinde yer alan *"Hiç kimse işkence veya insanlık dışı veya küçük düşürücü muameleye ve cezaya maruz bırakılmayacaktır"* hükmünün ihlal edildiği, insanlara suçlu muamelesi yapıldığı haberleri basında sıkça yer almaktadır.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 2018 yılında İzmir Harmandalı Geri Gönderme Merkezi Ziyareti sonrası yayınladığı raporunda, jandarma ve güvenlik görevlilerin mültecilere kötü muamelede bulundukları ve işkence yaptıklarının tespit edildiğini belirtmiştir. Kurul heyetinin ziyaretleri sırasında özgürlüğünden mahrum bırakılan insanların bazılarının, kötü muamele iddiasında bulunduğu; örneğin, muayene sırası bekleyen bir kişinin vücudundaki yaralarını heyete göstererek kendisinin ve bir başka arkadaşının bir güvenlik görevlisi tarafından darp edildiğini belirttiği, sözü edilen arkadaşının da bulunması ile iddiaların

dinlendiği; kişinin bacak, sırt ve ensesinde çeşitli ekimozlara rastlandığı adı geçen raporda yer almıştır.

İzmir'de Harmandalı Geri Gönderme Merkezi'nden bir görevlinin " 750 kişilik yerde 1500 kişi kalıyor, birçoğu mermer zeminde uyuyor. Binanın çoğu camı kırık. Sınır dışı edilmek istemeyenler sürekli intihara kalkışıyor. Çalışanların da psikolojisi bozuldu. AIDS olan bir kadını 'yüksek güvenlik katı' adı verdikleri alanda tutuyorlardı. Hastalığı nedeniyle hiç kimse bu kadına yemek vermek istemiyordu." Kadını herkesten ayrı tutuyorlardı. Görevliler yemeğini onun katına götürmek istemediğinden başka bir mülteci kadın ona yemek veriyordu. AIDS'li kadın tutulduğu alanda yerde yatıyordu. Kimse ile de görüştürülüyordu. Kadını, sonra sınır dışı ettiler hangi ülkeye gönderildiğini bilmiyorum." Genelde gardiyanlar mültecileri kameraların olmadığı alanda darp ediyordu. Orada da darp ispat edilemiyordu". Şeklindeki açıklamaları çeşitli basında yer almıştır.

Yine Basında işkence haberleri defaatle gündeme gelirken, 'Harmandalı Geri Gönderme Merkezin'deki kötü termal koşullardan, sıcaktan hayatını kaybeden bir sığınmacının kayıtlara 'doğal ölüm' olarak geçirildiği' öne sürülmüştür.

Mültecilerle Dayanışma Derneği avukatlarının Geri Gönderme Merkezlerinde tutulan kişilerin temel haklardan faydalanamadıkları, merkezlerin kuruluş amaçlarına aykırı olarak birer cezaevi gibi işlediği, merkezlere alınan kişilerin belirsiz bir süre boyunca idari gözetim altına alındığı, kimi uygulamaların keyfi olduğu, çocukların merkezlerde bulunmasına rağmen oyun alanlarından faydalanamadığı, eğitim alma hakkından da yoksun bırakıldıkları ve burada tutulan insanların "suçlu" muamelesi gördükleri yönünde ifadeleri bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- İzmir'deki Harmandalı Geri Gönderme Merkezi, sıcaktan hayatını kaybeden bir sığınmacının kayıtlara 'doğal ölüm' olarak geçirildiği iddia edilmiştir. İddialar doğru mudur?
- 2- Basında yer alan AIDS'li mülteci kadına yemek servisinden sorumlu personelinin 'hastalığın kendilerine bulaşacağı' gerekçesiyle yemek vermediği iddiası araştırılmış mıdır, sorun yaşanmaması için personele gerekli eğitim verilmiş midir? AIDS hastalarına karşı ayrımcılık ve nefret suçu işlenmesinin önüne geçmek için önlem alınmış mıdır?
- 3- Söz konusu AIDS'li mültecinin tedavisi için gerekli sağlık uygulaması yapılmış mıdır?

1011

- 4- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 2018 yılında yayınladıkları raporda belirtilen Geri Gönderme Merkezlerinde 'kötü muamele ve işkence yapıldığına dair' tespitler araştırılmış mıdır? Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar nelerdir? Tespit edilen işkence ve hak ihlallerine yönelik hangi adli ve idari işlemler yapılmıştır?
- 5- Harmandalı Geri Gönderme Merkezi'nde ülkelerindeki savaş nedeniyle geri gönderme yasağı kapsamında olan Suriyeli mülteciler bulunmakta mıdır? Bulunmakta ise geri gönderme yasağı kapsamında olmasına rağmen sınır dışı kararı verilerek uluslar arası hukuk yükümlülüklerini çiğneyen yetkililer hakkında işlem yapılacaktır mıdır?
- 6- Harmandalı Geri Gönderme Merkezinde bulunan çocuk sayısı kaçtır? Bu çocuklardan eğitim çağındaki olanların eğitim alamıyor olmalarına yönelik olarak Bakanlığınızca ne gibi bir program işletilecektir?
- 7- basında yer alan çeşitli haberlerde Harmandalı Geri Gönderme Merkezi'nde tutulan mülteci çocuklara yönelik taciz, kadınlara yönelik cinsel istismar iddiaları araştırılmış mıdır? Taciz ve tecavüz suçuna karışan kişilere ne gibi bir işlem yapılmıştır?
- 8- Geri Gönderme Merkezlerinin sivil topluma tamamen kapalı olmasının sebebi nedir? Geri Gönderme Merkezlerini sivil topluma açıp şeffaflığı sağlamaya yönelik bir çalışmanız var mıdır?